

248920

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

248920

รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

เรื่อง

ทบทวนพืชสกุลเข็มขาว (วงศ์เข็ม) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย
และ ส.ป.ป. ลาว เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์

ศาสตราจารย์ ดร.ประนอม จันทรโณทัย

ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ประเภทอุดหนุนทั่วไป
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

600253350

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

248920

รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

เรื่อง

ทบทวนพืชสกุลเข็มขาว (วงศ์เข็ม) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย
และ ส.ป.ป. ลาว เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์

ศาสตราจารย์ ดร.ประนอม จันทรโณทัย

ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ประเภทอุดหนุนทั่วไป
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาพรรณพฤกษชาติในประเทศไทย เป็นงานวิจัยด้านอนุกรมวิธานระดับชาติ ซึ่งดำเนินการโดย หอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีนักพฤกษศาสตร์จากหอพรรณไม้ และนักพฤกษศาสตร์จากสถาบันการศึกษาของไทยและต่างประเทศ เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาเพื่อจะทำให้ทราบถึงความหลากหลายของจำนวนชนิดพรรณพืช นอกจากนี้เพื่อให้รู้ถึงสถานภาพทรัพยากรพืชของประเทศ นิเวศวิทยา การกระจายพันธุ์ การใช้ประโยชน์ และปริมาณของพรรณพืชแต่ละชนิด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการอนุรักษ์ทรัพยากรพืช และการใช้ประโยชน์พืชแบบยั่งยืน ปัจจุบันการศึกษาทบทวนพรรณไม้ในประเทศไทยมีความก้าวหน้าไปมากกว่า 45% แต่ยังมีพรรณไม้ที่ต้องศึกษาทบทวนอีกจำนวนมาก ดังนั้นการศึกษาทบทวนพืช นอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของโครงการศึกษาพรรณพฤกษชาติของไทย แล้วยังศึกษาพรรณพฤกษชาติของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะ ส.ป.ป.ลาว ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างนักศึกษาไทยและนักศึกษาของส.ป.ป.ลาว และเพิ่มเติมข้อมูลพื้นฐานให้แก่ส.ป.ป.ลาวและภูมิภาคเอเชียใต้ นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกฝนนักวิจัยรุ่นใหม่ ให้มาทำวิจัยทางด้านนี้เพิ่มมากขึ้น

การวิจัยนี้จึงวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนุกรมวิธานของพืชสกุลลูกใต้ใบและสกุลเข็มขาว สร้างรูปวิธานจำแนกชนิดพืช การกระจายพันธุ์ การใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย และ ส.ป.ป.ลาว เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานการใช้ประโยชน์ทางด้านพฤกษศาสตร์ วิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรม การเกษตร เกษตรกรรม และการแพทย์ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการอนุรักษ์ทรัพยากรพืชต่างๆ และพืชหายาก รวมถึงการใช้ประโยชน์พืชแบบยั่งยืน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ส.ป.ป.ลาว และเพื่อเพิ่มข้อมูลและจัดพิมพ์ผลงานการวิจัยในวารสารระดับนานาชาติ และได้ข้อมูลพื้นฐานของความหลากหลายของพรรณไม้ใน ส.ป.ป.ลาว

ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาตัวอย่างพรรณไม้แห้งและตัวอย่างในภาคสนามในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยพบพืช 7 ชนิด 8 แทกซา และส.ป.ป.ลาว พบ 4 ชนิด ในจำนวนนี้คาดว่าเป็นพืชชนิดใหม่ 1 ชนิด บรรยายลักษณะตามหลักอนุกรมวิธานพืช แสดงการกระจายพันธุ์ของพืช และสร้างรูปวิธานระบุชนิด

The genus *Pavetta* L. (Rubiaceae) is surveyed and studied. Seven species (eight taxa) and four species are enumerated in northeastern Thailand and Lao PDR, respectively. One of which is expected to be new species to science. Descriptions and key to species are presented. Ecological and distributional data are also provided. The three-year-project was granted just one year only, therefore, the revision of the genus *Pavetta* and *Phyllanthus* (Phyllanthaceae) have not been completed.

ศึกษาอนุกรมวิธานพืชสกุลเข็มขาว (*Pavetta* L.) โดยศึกษาตัวอย่างพรรณไม้แห้ง และตัวอย่างในภาคสนาม ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยพบพืช 7 ชนิด 8 แทกซา และส.ป.ป.ลาว พบ 4 ชนิด ในจำนวนนี้คาดว่าเป็นพืชชนิดใหม่ 1 ชนิด บรรยายลักษณะตามหลักอนุกรมวิธานพืช แสดงการกระจายพันธุ์ของพืช และสร้างรูปวิธานระบุชนิด หนึ่งงานวิจัยนี้ได้กำหนดแผนการดำเนินงานตลอดโครงการไว้ 3 ปี แต่ทางแหล่งทุนได้อนุมัติโครงการเพียง 1 ปี และไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณส่วนที่เหลือได้ ดังนั้นการศึกษาทบทวนพืชสกุลเข็มขาว และ พืชสกุลลูกใต้ใบ (*Phyllanthus*) จึงยังไม่เสร็จสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญ และที่มาของประเด็นปัญหาการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.5 สถานที่ทำการวิจัย	2
1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย	5
บทที่ 3 ผลการวิจัย	6
เอกสารอ้างอิง	13